

Minya Károly

Hibák, szólások, metaforák

(Sajtónyelvi helyzetkép)

1. Tisztelt hallgatóság! A digitális fényképezőkön van egy olyan opció (beállítási mód), amelynek a neve: multi-shot 12 (sokfelvételes – 12 felvételes – fényképkészítés), amelynek során a fényképezőgép 12 db kisképet készít egymást követően 400 x 300 pixel (elemi képpontos) méretben, és összeszerakja őket egy 1600 x 1200 pixelméretű képen. Ugyanakkor a fényképezőn van sorozatfelvételi beállítási mód is, amikor a kamera képes kb. három felvételt készíteni 2 másodpercenként, amíg lenyomva tartjuk a kioldó gombot. Hogyan kerül a csizma az asztalra? Nos úgy, hogy előadásomat, 12 pontba soroltam, s a példák száma a leggyakrabban három az adott nyelvi jelenség illusztrálására. Így próbálok meg a sajtó nyelvéről helyzetképet adni.

A sajtó nyelve a legváltozékonyabb stílusréteget képviseli. Naponta megújul, hiszen a figyelemfelkeltés, a jó és rossz értelemben vett szenzáció tárlása újabbnál újabb nyelvi leleményt követel a tollforgatótól. Ugyanakkor éppen a napi kényszerből fakadóan állandó is a sajtó nyelvezete, s ezt elsősorban a nyelvi klisék, közhelyek, szólások, frázisok biztosítják. (Kitűnő példa erre a Tinta Könyvkiadónál az idén megjelent Magyar szólások és közmondások tára, Forgács Tamás könyve, amely tulajdonképpen mai nyelvünk állandósult szókapcsolatait tartalmazza, példákkal szemléltetve. Grétsy László az Édes Anyanyelvünk legfrissebb számában joggal állapítja meg, hogy a „Szerző a könyvben mai nyelvünk állandó kapcsolatainak bemutatására törekedett. Ennek megfelelően választotta meg a példák forrásait, azaz a Magyar Hírlapot, a HVG-t és a Népszabadságot.” Egyetlen példát hadd emeljek ki bizonyásgul! A *fűnyíró* szóval létrejött közkeletű, közhelyszerű állandósult szókapcsolatokat. *”Úristen veled meg mi történt, elütött a fűnyíró? ... racionalizálásra hivatkozva sehol sem lehet megszüntetni az oktatást, és nem célszerű a tanév folyamán nagy elbocsátást elrendelni. A miniszter szerint nem jó a fűnyíró elv alkalmazása sem: ha mindenkitől egyformán von el támogatást a képviselő-testület, az csak azt bizonyítja, hogy menekül a konkrét megoldás elől... A jelentése tehát: a kiadások lefaragása oly módon, hogy minden terület egyformán kevesebbet kap. (A Na, erre varrjál gombot! közhelyszerű beszólást még ez a könyv sem tartalmazza, bizonyíték ez arra, hogy milyen gyorsan születnek ezek az új frazémák.)*

2. Balázs Géza Médianorma című könyvében joggal állapítja meg, hogy az elmúlt bő tíz esztendőben kétpólusúvá vált a média. Megjelent az emelkedett és a nem emelkedett, azaz a magas és az alacsony szintű médianorma. Ez a kettősség természetesen igaz minden hírközlő közegre: rádióra, televízióra, nyomtatott sajtóra. Nagyon egyszerűen kereskedelmi és közszolgálati médiastilus különböztethető meg. Ez elsősorban szóhasználatában, illetőleg a fent említett szólások, frazémák használatában mutatkozik meg. Természetesen nem választhatók el merev határokkal, vannak átmenetek, erre a későbbiekben példát is hozok.

A média nyelvének, illetőleg stílusának a legigényesebb nyelvváltozatok között van a helye, erről győz meg Wacha Imrének az egymásra épülő, igény szint szerinti nyelv változat-felosztása, a nyelv belső tagolása. A köznyelven belül rögtön a második szinten helyezi el a tömegkommunikációs stílust, amely a nyomtatott és elektromos tömeg tájékoztatás képzett munkatársainak nyelv használata.

1. Irodalmi nyelv: a művelt, igényesen megnyilatkozóok nyelv használata. Főleg írott nyelv változat, hangzó formájában rendszerint írott szöveg interpretálása, reprodukálása.

A) *Informatív közlőpróza:* az előbbinek inkább a szakmai nyelv használataiban fellelhető, többségében írott változata.

2. Köznyelv

A) *Közéleti beszéd:* a nyilvánosságnak szánt megnyilatkozások (pl. publicisztika, szónoklatok) nyelv használata igényes megnyilatkozási helyzetekben.

B) *Tömegkommunikációs stílus:* a nyomtatott és elektromos tömeg tájékoztatás képzett munkatársainak nyelv használata.

C) *Igényes kisközéleti vagy magánmegnyilatkozás nyelv használata*

D) *Regionális köznyelv:* a köznyelvnek nyelvjárási elemekkel színezett, főleg igényesen beszélt változata.

E) *Népnyelv, nyelvjárások*

F) *Nem igényes köznyelv:* írott változata megvan például a hivatalos iratokban és a munkahelyi, otthoni nyelv használataiban.

G) *Familiáris vagy pongyola nyelv használata:* a kényelmes, otthonias megnyilatkozás eszköze.

H) *Provinciális, vulgáris nyelv használata:* a műveletlen, iskolázatlan vagy lelkiileg durva, igénytelen beszélőkre jellemző.

3. A média nyelvről szólva még nem említettük egy fontos jellemzőjét: a képes megfogalmazást. Sylvester János, az első nyelvtankönyvírónk nem kis büszkeséggel állapította meg már a XV. században az Újtestamentum fordításának előszavában a képes beszédről a következőt. „Az illen (képes) beszédvel telt az szentírás, mellyhez hozzá kell szokni annak az ki azt olvas-

sa. Könnyű kediglen hozzá szokni az mű népünknek, mert nem idegen ennek az ilyen beszédnek neme. Íl ilyen beszédvel naponkíd való szólásában...”

Bár nagy az ugrás a Bibliától a filmes sajtóig, mégis most következzenek olyan példák, ahol a képszerűség túlhajtásával, képzavarral találkozhatunk.

Gyakori nyelvhelyességi hiba a képzavar, igen sokan szóltak már róla. A bulvársajtóban a szenzációs, bombasztikus újságírás mindennapos eszköze. Ezt még fokozni kívánják a cikkek szerzői akkor, amikor filmekről írnak ismertetést, ajánló vagy éppen elriasztó gondolatokat.

Az első példában egy irodalmi szállóigét fordított ki a tollforgató.

S hogy azelőtt már az öreg Hitchcock is tudta ezt? Nyilvánvalóan többen is az ő – ha nem is köpönyegéből, de – havannaszivarjából bújtak elő.

Értjük, hogyne értenék az asszociációt, az utalást: az ajánlott film hitchcocki sejtelmeket és izgalmakat tartalmaz, s Hitchcock pedig szivarozott. De a „Mindnyájan Gogol köpönyegéből bújtunk ki” dosztojevskiji szállóige nem erre való. Ez konkrét és átvitt értelemben is helytáll. Átvitt értelemben azt jelenti, hogy A köpönyeg az orosz realizmus korszakos irodalmi műve, konkrétan pedig egy köpönyéből valóban ki lehet bújni. De egy havannaszivarból?!

A következő mondat zavarát nem is kell magyarázni. Olyan, mint a fából vaskariká:

Viszont ekkor már visszafordíthatatlanul rátalál a világhír, s a ropogós dollár is csörgedezni kezd rendszeren.

A visszafelé folyó patak pedig ropogni. Ha a szerző nyelvikép-hajhászását tovább folytatjuk, ennyit feltétlen hozzá kell tenni. Nézzük a következő példát:

Eddie Murphy elérte karrierjének azt a pontját, amire már a béka valaga is csak azért nem vet egyetlen pillantást, mert tériszonya van.

Milyen jó volna, ha az újságíró el is olvasná azt, amit írt. Nem születnének ilyen iszonyatos mondatok. Mélyen lesújtó kritikájában az alacsony színvonalat akarta képszerűen megfogalmazni, de rádöbbenhetett volna, hogy a béka valagának emberemlékezet óta nem volt tériszonya.

S ez még mind semmi. Tessék!– ahogy a nemrég elhunyt „tücsök és bogár szakértő”, Peterdi Pál mondaná.

A szóban forgó mozi ezzel a nyilvánvaló ténnyel mit sem törődik, s úgy próbálja kikerülni a lejárt lemez tehénlepényét, hogy csavar egyet a dolgon.

Ne tovább! Ennyi elég! – úgy vélem. Óriási zavarban van a kép és magyarázója!

4. Tipikus hibafajtának kell sajnos tekinteni a szólások hibás használatát. Ezek a megcsontosodott kifejezések átvitt értelműek, s amint megváltoztatjuk őket, konkrét értelművé válnak, s már nem szólások. Az alábbiakban következzenek variációk egy témára. A téma a következő: *tücsköt-*

bogarat összehord/összebeszél, azaz mindenféle butaságot, rágalmat terjeszt valakiről.

Míg a köznép **tücsköt-békát kiált** e haszonélvezőkre, mondván: kiderült róluk, alkalmatlanok, és mégis kapják nyugodtan tovább a nagy dohányt, mi meg éhen döglünk.

A rendelkezési állományban dolgozókról szóló indulatos gondolattal egyet lehet érteni, el is lehet utasítani akár. De az egyértelmű, hogy a mondatban hiba van. *Kígyót-békát kiáltunk/kiabálunk/mondunk* arra, akire minden rosszat ráfogunk, netán aljasul megrágalmazunk. A *tücsök* szót más frazeológiában (állandósult szókapcsolatban) használjuk. Valaki *tücsköt-bogarat összebeszél, összehord*, azaz válogatás nélkül mindent. Az idézett mondat írója e két frazeológiát keverte össze.

A következő mondat szerzője már ennél is „továbbmegy”, és egyenesen az alábbiakat írja a pártokról:

Szétválnak és összeolvadnak, egymásra tücsköt-bogarat kiabálnak.

Itt még kevesebb maradt meg az eredetiből, a helyesből. Nyilván itt sem arra gondolt az újságíró, hogy általában mindenfélét mondanak (kiáltanak) egymásra a pártok, hanem mindenféle rosszat.

Az ellenfelek, akik most szeretnének labdába rúgni, hát bizony ők sem mindig válogatnak az eszközökben. Legáltalánosabb módszer, hogy tücsköt-bogarat kiabálnak ellenlábasaikra.

Hiába, manapság – mondhatjuk – sok mindenkinek kénytelen kelletlen el kell szenvednie valamiféle kellemetlenséget, azaz *le kell nyelni a békát*. És itt sem a *tücsköt*.

Gyakran előfordul, hogy beszéd vagy írás közben valakinek egyszerre több, hasonló jelentésű szólás jut eszébe, s ezeket összekeveri. Ez a hangzó sajtóban, a rögtönzött élőbeszédben nyelvbotlásnak is tekinthető (*három holtversenyzőnk van, az anyagi háttér mindkét csapat alól elszállt*), de végképp érthetetlen, hogy az írottban, tehát a napilapokban miért fordulnak elő lépten-nyomon. Hisz ott van idő átnézni, ellenőrizni a kéziratot.

Íme az első példa! Egy újság szalagcíme ez volt:

Egy kalap alatt két diploma.

Kétségtelen, létezhet olyan fura alak, aki két diplomáját egy kalap alatt tartja, nem pedig (például) a fiókban. De talán mondanom sem kell, nem erről van szó, hanem arról, hogy egyszerre, *egy füst alatt* szerzett két diplomát valaki. A másik szólás, ami az újságírónak eszébe juthatott: *egy kalap alá vesz*, azaz együvé sorol több különböző dolgot, különböző személyeket, dolgokat azonos módon ítél meg, helytelenül összetartozónak vagy azonosnak ítél.

Ugyanez a hiba található az alábbi mondatban is:

Sokan remélik, hogy elveszik a kedvét az adó- és társadalombiztosítási csalóknak, a költségvetésnek eddig fittyet mutatóknak.

Fityiszt mutatunk valakinek, ha nem akarjuk teljesíteni valamilyen kérését. Ezt úgy is mondhatjuk, hogy *fittyet hányunk* neki. De a kettő egyvelegét semmiképp sem! Egyébként a *fitty* hangfestő szavunk, a *fütty* változata, és *füttyöt* vagy *fittyet vetni* annyit jelent, mint a középső vagy mutatóujjunkhoz szorított hüvelykujjal csattanó hangot adni. Átvitt értelemben azt is jelenti, hogy nem törődik vele, rá sem hederít.

Ugyancsak két szólás jutott egyszerre az eszébe a következő gondolat leírójának is, s ez okozta a zavart:

A magunk részéről nem szeretnénk a **fellegekbe beszélni**.

A mondat alkotója azt akarthatta kifejezni, hogy nem akar hiábavalóságokat mondani, azaz a *levegőbe beszélni*, tehát nem jár a *fellegekben* sem, s olyat sem mond, ami teljesíthetetlen.

Ez bizony **balul sült el**.

De jobb, ha így mondjuk: *balul ütött ki, rosszul sült el*. Remélem, erről az írásról nem így vélekedik az olvasó!

5. Nem a szóláshasználat, hanem a szóhasználat hibás az alábbi három példában. Az erőteljesen figyelemfelhívó sajtó stílusának, még pontosabban stílustalanságának jellemzői bizalmas, familiáris, már-már vulgáris szavak használata. Az imént említette átmenetre bizonyosság ez, hiszen a stílustörésre a Népszabadságból hozom a példákat. Íme az első:

Így aztán lesz itt majd veszni hagyott pénz bőven, mert rivalizáló hivatalnokok szívatják egymást, vagy packáznak vállalkozókkal, míg le nem járnak a határidők.

A *szívatás, szívatják egymást* erősen bizalmas nyelvhasználatú kifejezés a szóbeliségben.

Második példa:

Mi, magyarok, s persze románok, szlovákok, lengyelek, csehek is az elmúlt másfél évtizedben annyira el voltunk foglalva saját szemétdombunk kurkászásával, egymás lökdösésével, hogy a világ legtermészetesebb módján azonosítottuk a világot a saját provinciánkkal.

A *kurkász* ige jelentése a Magyar értelmező kéziszótár szerint a következő: kotorász, turkál, kutat, fürkészk. A szótár szerint tájnyelvi ige, és az állatok kurkászására gondolva mégsem tarthatjuk ideillőnek ezt a kifejezést.

A harmadik példa:

Szerinte (egy igen tekintélyes politikus szerint) a bűnüldözésnek azt kell megállapítani, hogy »ki volt az a disznó«, aki kihasználta a feltételeket ahhoz, hogy lopjon-csaljon.

A publicista azzal kívánta szépíteni a helyzetet, hogy idézőjelbe tette a stílusában és a helyzethez nem illő szót. A politikai és a sajtónyelv egymásra kölcsönösen hatnak. Sajnálattal kell megállapítani, hogy az eldurvulásban, vulgarizálódásban mindkettőnek nagy a szerepe, felelőssége: a politikusnak

akkor, amikor használja ezeket a kifejezéseket, a sajtónak akkor, amikor szó szerint idézi ezeket, majd kommentálja ugyanebben a stílusban az eseményeket. Bár lehet, hogy a példában a szó szerinti idézéssel éppen a politikus lejáratása volt a cél... Azonban ez már nem nyelvi kérdés...

6. Nem stílusterést okoz a szóhasználat, hanem kisebb, árnyalatnyi értelmezési zavart az alábbi példákban.

Gyakran előfordul, hogy egy-egy mondat elhangzása után elmosolyodunk, mert valami hibádzott, vagy csak egyszerűen elgondolkozunk azon, hogy vajon mi sántított, mi az, ami mintha nem lett volna helyes.

Valószínűleg a rádióhallgatók közül sokan jót nevettek azon, amikor a riporter egy szociális problémákat feszegető műsorban azt találta mondani, hogy mindenki *jobb létre jogosult*. Értem én, hogyne érteném, hogy teljesen, sőt túlon túl az elesettek, szegények mellett kívánt hitet tenni a beszélő, de talán magyaráznom sem kell, hogy a nevetés oka az volt, hogy az elhangzottak után szinte mindenkinek a *jobblétre szenderül* kifejezés jutott eszébe. A szükségesnél *jobbat* ne akarjunk, mert íme mihez vezet. Figyelnünk kell a frazeológiákra, a kötött szerkezetekre.

Ugyanez a kötöttség érvényes a szavakra is. Amikor egy szónak két vagy több alakváltozata él egymás mellett, e variánsok jelentésükben el is különülnek egymástól. Pl. *dobban* és *döbben*, *dulakodik* és *tülekedik*. Egy újságcikkben olvashattuk a következőt:

Mikor hazajött, késő éjszakáig beszélgettünk, **csüngtünk** minden szaván.

S mint látható a mondatból, hasonló szópár a csüng – csügg. Az első konkrét jelentésű (lóg), az utóbbi viszont elvont. Azt jelenti, hogy valaki nagy érdeklődéssel figyel, hallgat valakit, vagy azt, hogy teljes odaadással ragaszkodik valamihez, valakihez. Világos, hogy a kritizált mondatba a csügg változat kellett volna.

Ezek kötöttségek, nyelvi „összezártságok”, amelyek nem rosszak és nem korlátozást jelentőek. Ellenkezőleg: szükségesek és jók.

7. Igazságtalanak lennék, ha csak a hibákat mutatnám be e helyütt. A helyzetképjelentéshez hozzátartozik az is, amikor friss, szellemes gondolatokkal ajándékozzák meg az újságírók az olvasókat. Egy sportújságíró tollából való az alábbi idézet:

Sivatagban bóklászó ember számára az ivóhely megtalálása (**hé, víz!**) jelenthet olyan megkönnyebbülést, mint a Nyírség-Spartacus labdarúgóinak a szombati, **Hévíz** elleni győzelme.

A szándékos népetimológia, szóferdítés, még pontosabban szóhatár-eltolás mint ritkább szóalkotási mód ragyogó példája ez. A különlegességet és az újszerűséget az adja, hogy tulajdonnévből köznévi alakot teremt a szerző.

A következő példa egy közismert sportnyelvi szóhasználatra épül: a zakó súlyos vereséget jelent. Az alábbi cikk írójának azonban ez kevés volt, egész szabászati szóképegyüttest hozott létre, íme:

Takáros **zakógyűjteményt** halmozott fel a Szolnok. A Nyíregyháza Spartacus NB I. B-s futballcsapatának soros ellenfelét már háromszor „**megruházták**” hazai pályán. A Herédi-féle **műhelyben** most azon mesterkednek, hogy a Tisza partján folytatódjon a hagyomány, vagyis a negyedik **kollektív** is gazdára találjon. Egy biztos, **a szabázmutatványhoz** az eddig mutatottnál termékenyebb támadójátékot kell prezentálniuk Preisingeréknek.

8. Fontos jellemzője a sajtónak az új szavak alkalmazása. Új szóösszetételek, szószerkezetek bizonyítják ezt. Szalagcím az egyik országos napilapban: A politika dönt a **holdkolóniáról**. Két évtizeden belül emberek lakta település lehet a szomszédos égitest. Húsz éven belül állandóan lakott emberi település létesülhet a Holdon.

Az alkalmi szóösszetétel csak a tágabb szöveggörnyezetben értelmezhető.

A következő szóképzés, illetőleg szószerkezet a már korábban létrejötték mintájára alakult ki, mégis nehéz az értelmezése.

Megélhetési gyermek. A *megélhetési bűnözés, politikus, játékvezető* mintájára létrejött a *megélhetési gyermek* szószerkezet. Azt jelenti, hogy a család egyetlen jövedelem a gyermekek után kapott családi pótlék, segély, támogatás, tehát csak a pénzért vállalnak újabb gyereket az ilyen szülők.

Az utolsó példa pedig arra bizonyoság, hogy sajtóban a rövidüléssel létrejött összetételek „önálló életre kelnek”:

Bérhikire nem voltunk jogosultak. Hangsúlyozta az egyik kistelepülés polgármestere. Az *önhiki* kifejezés „utótagja” került a *bér* után. Az *önhiki* az *önhibáján kívül* szóösszetétel rövidülése, s aki arra jogosult, bizonyos összeget, pótlékot kaphat az államtól. A *bérhiki* pedig feltehetően a bérek kifizetéséhez felvett támogatás összegét jelenti.

9. Az újságolvasó ember éber kell legyen, hiszen nem mindig egyértelmű megfogalmazásban kapja az információt. A homálynak, bizonytalanságnak több oka lehet. Következzék mindjárt bizonyoságul az első példa:

János ugyan konkrét példákat nem említ arra nézvést, hogy miért osztogatja oly bőszén a hibapontokat Bálintnak, ám vélhetően nemcsak szakmai, hanem ideológiai baklövésekre is gondol, amikor bírál.

Bár a szöveggörnyezetből kideríthető, hogy Áder Jánosról és Magyar Bálintról van szó, azonban afelől mindenképpen kétsége támadhat az olvasónak, hogy pertubarátja netán jó ismerős, rokona az újságírónak a két politikus. Természetesen szó sincs erről, a publiciszta szerepzavarba került, a túlzottan bizalmas hangvétel nem hírmagyarázatba való, illenék a teljes néven említés.

A következő példa a birtokos szerkezet értelemzavaró szerepéről árulkodik.

A külföldi állampolgárok üzletszerű értékesítése a vásárokon, piacokon nem szűnt meg. Az elmúlt évben már a máriapócsi búcsúvásáron is nagy számban megjelentek a helyi kereskedők rovására.

A külföldi állampolgárok üzletszerű értékesítése bizony kétértelmű. A második mondat alapján ugyan kiderül, hogy nem emberkereskedelemről van szó, azonban nem kerül az újságolvasó egy pillanatig sem zavarba, ha így fogalmazunk:

A külföldi állampolgárok még mindig árusítanak üzletszerűen különböző termékeket a vásárokon, piacokon.

S végül egy pikáns példa a szóláskeveredésre.

Az utóbbi időben szinte mindenki lehúzta a vizes lepedőt Britney Spearsről. Előbb korábbi barátja, Justin pakolt ki szerelmi életük örömeiről és visszásságairól, most pedig az őt követő szerető adott nem túl fényes véleményének hangot.

Bizonyára sokan lehúznák a vizes lepedőt az énekesnőről, azonban az újságíró nem ezt akarta közölni, hanem azt, hogy lerántották róla a leplet. Az más kérdés, hogy ezzel egyúttal rá is húzták a vizes lepedőt.

10. Napjainkban igen divatos a *mentén* névutó. Természetesen az a gond vele, mint a divatszókkal: sokkal odaillőbb szinonimát szorít ki, szürkíti a nyelvhasználatot, egysíkúvá teszi a beszédet, nem lesz árnyalt a megfogalmazás. Ugyanakkor a konkrét értelmű használat helyett (*az út mentén fák vannak*) az átvitt értelmű használat jellemző.

Mi konstruktív ellenzéki magatartást tanúsítunk, programok mentén tudnánk együtt dolgozni. Programok szerint.

Nem érdekek, távlati célok mentén zajlik a politika, a tetteket és az erőket a pártpolitika irányítja és osztja meg. Nem a távlati célok megvalósulása érdekében zajlik a politika...

A választást követően nem a Fidesz és a Kisgazdapárt akarata szerint alakultak a dolgok a közgyűlésben, elkezdődött a pártérdekek mentén alakuló politizálás, amely nem használ a megye érdekeinek. A pártérdekek alapján történő politizálás...

11. Az igekötő-használat elsősorban az idegen eredetű szavak, igék esetében okoz gondot.

Mondhat bárki bármit, a nyár mégiscsak arra való, hogy rendesen leamortizálja az embert.

Az *amortizálódik* szó jelentése: az állóeszközök (gépek, épületek) fokozatosan elhasználódnak, fokozatosan csökken az értékük, illetve megtérülnek. Ebben a mondatban ez utóbbi értelmet vehetjük alapul, bár mindenképpen kifogásolható a szó használata emberre, s valami olyasmit jelenthet, hogy az évközi fáradság után a nyár behoz valamit a hiányzó pihenésből,

vagy éppen ellenkezőleg? S az igekötő használata is fölösleges, már-már értelmetlen, csupán befejezetté teszi az igét.

Azt, hogy parlamenti pártok is belekompromittálódtak ebbe a dologba azért, hogy képviselőjük részt vett és fel is szólalt olyan rendezvényen, ahol ezek az urak ilyen hangnemben politizáltak.

Az idegen szó és a magyar megfelelő igekötője kontaminálódott: *kompromittál(ódik)* = 'lejárta, rossz hírbe, gyanúba kever' + *belekever(edik)*.

A szakma szerepét, a lakosság véleménynyilvánítását be kellene integrálni a törvénybe.

A hiba az előzőhöz hasonló: *integrál* = 'egységesít, összevon, beiktat, beépít, beilleszt' + *beépít, beilleszt*.

12. Tisztelt Hallgatóság! Látszólag a lepkegyűjtés módszerével összeszedett hibák sorát mutattam be Önöknek, s látszólag ez nem visz sehová, főképp nem előre. Azonban bízom abban, hogy ez csupán egy szűk nyelvész-kör véleménye a nyelvművelésről, a nyelvhelyességről, erről az alkalmazott nyelvtudományi ágról. Vegyék úgy akár, hogy egy magyar nyelvi stílusgyakorlat-órán vettek részt, bizvást nem haszontalanul. Mivel a példák csokra után (a sorozatfelvételek után) mindig tettem valamilyen részösszefoglalás-szerű megállapítást, most valamilyen újabb szempontot érvényesítő, átfo-góbb összegzésre volna szükség. Ehelyett azonban engedjék meg, hogy a helyzetkép, körkép, panorámakép elkészülte után két dologra hívjam föl a figyelmet. Az egyik: a szituációhoz illő megfogalmazásmód érvényesítést, másrészt egy nagyon egyszerű technikai javaslat: az elkészült írásmű minél alaposabb átolvasása, javítása, stilizálása a különböző segédkönyvek, azaz szótárak felhasználásával. Remélem, a kép mindenkinek összeállt.